Kareta Paaru Nennoko'pu Kare'siya Pon Kon

Ekamanin

Waku itekare Sises pi' epiya'ti tekamasen pe miri awonsi'ki tereutanu'sen pe koro'tau Esuweru amu' pen ka'pon amu' koro'tau, usekama'popi' nito' e'seporo'pu man Mosi' winon pe' awiri ka'pon e'to' pe iyesi, i'nai ri Kuri'san pe e'nito' pe tukai'. Paaru uya to' eseru'ka'pu miri i'se e'nito' pe pura seri esi tukai'—miri kuru nin, Kurai yau uko'man nito' esi apurito' riken iwini na'ne' tanporon kon ekonekato' Papa pokon pe. E'tane Kare'siya so'sii amu' koro'tau, Roman nono, Eisa Mure'pu yau, ka'pon amu' uye'sa' esi'pu, miripan kon uya Paaru ewa'noma'pu miri awonsi'ki to' uya ta'pu ka'pon uya kuru ri mari apurito' pe iyesi tekonekato' pe Papa ya' Main, Mosi' winon nunonka'pu.

Kareta Paaru Nennoko'рu Kare'siya Pon Kon Ena' e'menuka'pu kamoro itano'masa' kon seri ennakanin enupan nito' ke, na'ponin pe i'nai ri te'sen apurito' miri awonsi'ki iku'to' ya'. Paaru epiya'ti itekare ekamai' Sises nennoko'pu pe tesa'to' wa'kutu pe. Ta iya, iki'masa' itekare ekamai' enno'sa' pe iye'to' pe esi, Papa winon pe, ka'pon meruntiru wini pen, miri awonsi'ki enno'sa' pe iyesi'pu Esuweru amu' pen piya' kuru. Miri awonsi'ki si te'sei'pi'to' to' eseru'ka pe emo'ka'pu iya apurito' wini riken ni ka'pon amu' ekoneka Papa pokon pe. Iu'matu airo'nan isa'ta yau, Paaru uya enpoikasa' Kuri'san amu' nukupunu e'kupu tiwano' ti'naino pe ri tuusi'nunkato' wini Kurai apurito' moron nu'pu pe.

Iyawon Ekamanin

Ekamanin (1:1-10)
Paaru meruntiru itekare ekamai' enno'sa' pe (1:11—2:21)
Papa uya eke waku nonkasa' ekareei (3:1—4:31)
Inu' enawon kon pen ni Kuri'san amu' miri awonsi'ki to' turawasooi (5:1—6:10)
Iu'matu (6:11-18)

Miyari Ta Paaru Uya

1 Paaru, enno'sa' itekare ekamai'—ka'pon amu' winipai enno'sa' pen, miri pe pura ka'pon nennoko'pu pen, e'tane Sises Kurai miri awonsi'ki Papa, Ikuipunu, i'mu'sa'kanin nu'pu iyeriku'pu apai nennoko'pu winipaino— 2 miri awonsi'ki tanporon kon tonpa ton upiyawon kon winipaino,

So'si ton Kare'siya po'nan enakan: ³ Tɨwɨ waku nonkasa' mɨrɨ awonsi'kɨ tuusewankamai' pura iwe'to' kon Papa, ukuipunu kon mɨrɨ awonsi'kɨ Itepuru Sises Kurai winɨpaino nesii iyenakan kon pe. ⁴ Kurɨ rɨ Sises Kurai iye'tusa' ru'pu umakooi kon iwano' pe umo'kanin kon pe serɨ pe na'ne' iri pe e'nɨto' apai, urɨ'nokon e'to' itese' pɨ' Papa, ukuipunu kon e'to' i'se awɨrɨ, nesii

iyenakan kon pe. 5Kuri ri Papa iwano' pe eke pe iku'to' nesii tiwiri ri miri awonsi'ki tiwiri ri. Amen.

Turon Ni Itekare Pen

6 Usewansiukasa' man inke pura kuru ri iki'manin nu'pu kon waku nonkasa' Kurai uya wini nonka auya'nokon pi', a miri awonsi'ki iyera'ti kon tuponaron ni itekare winikui'— ⁷itekare pari pen kuru ri winikui'. Turon kon ka'pon amu' uya iyeno'ma kon poken iyesi utaipon nito' ya', miripan kon esi waku Kurai ekareei wuuka i'se. 8 E'tane pura ri, ina miri pe pura inseru Epun poino uya ri turon ni itekare ekama pe ivesi vau, seri ina nekamayai'ne' ipi'nokon warai pen ni, tiwi ipa'nu'sa' pe nesii! 9Ina uya taka'sa' na'ne' kasa rɨ, takapu uya kanan serɨ pe: łnu' uva turon ni itekare ekama pe iyesi yau ipi'nokon, ananumu'pu kon waraino pen, tiwi ipa'nu'sa' pe nesii!

¹⁰ Ka'pon amu' uya pe' uyapurito' i'se esi seri, miri pe pura Papa uya kati? Miri pe pura ka'pon amu' kati inpori'mapai esi? Ka'pon amu' inpori'mapai esi yau, Kurai poitoru pe pura ri esi miri.

Papa Uya Paaru Ki'ma'pu

¹¹ I'tu auya'nokon i'se e'ai', utonpa ton, sekamayai'ne' waku itekare esi ka'pon nukoneka'pu pen. 12 Ka'pon wini uneporo'pu pen ni, miri pe pura uyenupasa' ru'pu ipi' pen ni; e'tane ru'ku, Sises Kurai uya enpoika wini uneporo'pu.

¹³ Apune pura eta'pu auya'nokon uko'mamu'pu Esuweru amu' eseru yau, isi pe ri Papa so'sii kota'ma'pu uya, anma'tanu'pai ri esi'pu. 14 Esuweru amu' eseru vau ukiivisi kaisaron kon entai ri utisa' esi'pu utamokori ton eseru kuru awɨrɨ e'nɨ pɨ'. ¹⁵E'tane Papa, uyamanin nu'pu entu'pu si'kirib miri awonsi'ki uki'ma'pu iya waku nonkasa' tuuva wini, esi'pu pori' pe ¹⁶tumu inenpoikapai uvau itekareei ekamanin pe e'to' pe Esuweru amu' pen koro'tau. Miri a'tai, inu' ri ekama'po'pu uya pen upika'tito' pe iya, ¹⁷utisa' pura ri iyesi Surusiran pona urawiron kon itekare ekamai' enno'sa' kon ense'na, e'tane ru'ku uti'pu inke pura Arepiya pona, emennu'pu tenna'po ton pe Tamaskas pona.

18 Miri awonsi'ki osoruwau wuipiya tupo, uti'pu Surusiran pona Pi'tac enupankase'na, miri awonsi'ki ipiyau uko'mamu'pu 15 kaisa ri wui. 19 Turon kon itekare ekamai' enno'sa' kon ensa' uya pura iyesi—Isens riken, Itepuru akon. 20 I'nai ri kuru ekama uya, Papa uya entane, seri simenukayai'ne' esi kasi pe pen. 21 Miri tupo uti'pu Siriya itese' pata

a 1:6 eke waku Kurai nunonka'pu; miri pe pura, eke waku innonka'pu b 1:15 entu'pu si'kiri; miri pe pura, usan ewan apai с 1:18 Pi'ta; miri pe pura, Ke'pas - Kiri' maimu yau

^{1:13} Inkupu'pu 8:3; 22:4-5; 26:9-11 **1:14** Inkupu'pu 22:3

^{1:15-16} Inkupu'pu 9:3-6; 22:6-10; 26:13-18 **1:18** Inkupu'pu 9:26-30

pona miri awonsi'ki Siri'siya itese' pata pona. ²²Ka'pon pe uri i'tu so'si amu' Kurai yau te'san Isutiya pon kon uya pura iyesi'pu. ²³Uyekareei riken eta'pu to' uya, "Ka'pon, isi pe so'si kota'manin nu'pu man tapurisen ima'tanuku i'se te'sa' ru'pu ekareei ekama pi'," tawon. ²⁴Miri awonsi'ki Papa apuripitu'pu to' uya uri uriya'.

Paaru Anumu'pu Itekare Ekamai' Enno'sa' Kon Uya

📭 114 kaisa rɨ wuipiya tupo, ∠ Surusiran pona kanan uti'pu Panapas pokon pe. Seri a'tai, Tai'tas nɨrɨ arɨ'pu uya uya'kɨrɨ. ² Isenpoikasa' ru'pu maimu eiku pe uti'pu itekare ekamai' to' pi' mɨrɨ unekamanu Esuweru amu' pen koro'tau. E'tane seri kupu'pu uva ama'ai, kamoro itepuru pe to' esi tato' ton iwano' pe, apune pura enari'ke' pe esi pi eka'tumu, miri pe pura eka'tunsa' esi iwotori'pi pura na'ki ko, tukai'. ³E'tane ri Tai'tas, uya'kiri iye'sa' ru'pu a'kwaruka'pu pen ni tuyun pi'pi puturukato' pe iya, Kiri' pe ri iye'tane. 4Seri eseru usenpoika'pu, apune pura ennakanin nan tonpa ton uyee'pu ina uya i'tu pura i'ri kan to' uyee'pu tukai', e'tane to' kenu' uyee'pu ina nukupunu miri pe pura ina uko'mamu eseru ense'na, Kurai Sises numo'ka'san

pe esii'ma, ina kanan ku'se'na a'sisa' kon pe. ⁵Mara rʉ'kwɨ rɨ to' weyu ke to' repa'pʉ ina uya pen, mɨrɨ yau i'nairon wakʉ itekare uko'manto' pe ɨpiyau'nokon.

6 Kamoro eke pe na'ne' nan—i'ri pe ri to' esi'pu uya turon ni pe ri to' kupu pura iyesi uri pona; Papa uya kɨpo'pon winɨ rɨ eseru wannɨ aimenka pura iyesi—kamoro ka'pon amu' uya i'ri ke ri uyekareei ponantisa' pura iyesi. ⁷Turon ni pe, to' uya ene'pu urepasa' itekare ekamato' turawasooi ke Esuweru amu' pend pana ya', Esuweru amu'e pi' Pi'ta uva itekare ekamato' pe irepa'pu iturawasooi ke na'ne' kasa. 8 Apune pura Papa, Pi'ta e'turawasomato' yau turawaso pe iye'sa' Esuweru amu' pi' itekare ekamai' enno'sa' turawasooi yau nɨrɨ e'turawasoma'pu, mɨrɨpan nɨ marɨ esi'pu uturawasooi yau itekare ekamai' enno'sa' pe Esuweru amu' pen pana ya'. 9Isens, Pi'ta^f mɨrɨ awonsi'kɨ Isaan, anʉnsan kon itepuru ton pe uya uri miri awonsi'ki Panapas a'si'pu temiyatu kon enwo'netu ke tutonpa kon pe, waku nonkasa' uyena' to'ka'nuku tuuya'nokon a'tai. To' uya ewai' ta'pu, ina utito' pe iyesi a'tai Esuweru amu' pen ton piya', miri awonsi'ki kamoro Esuweru amu' piya'. 10 To' uya riken ekama'po'pu miyari ri entu'manin nan tuku'se

d 2:7 Esuweru amu' pen; miri pe pura, tuyun kon pi'pi puturuka'pu kon pen

^e 2:7 Esuweru amu'; miri pe pura, tuyun kon pi'pi puturuka'pu kon; v. 8-9 niri.

f 2:9 Pi'ta, miri pe pura Ke'pas Kiri' maimu yau; v. 11, 14 niri.

^{2:6} Isu'taronomi 10:17

ina e'to' pe tenu kon yau, seri kuru ri esi'pu inku'pai e'pi'to'.

Paaru Uya Pi'ta Piri'ka'pu

11 Pi'ta uye'sa' a'tai Antiyo' pona, ipɨrɨ'ka'pu uya itenpa tau, apune pura ipoken pura kuru ri iye'sa' pɨ'. 12 Isens piyapai ka'pon amu' uyepu wapiya, Esuweru amu' pen pokon pe tenta'napɨ'sen pe iyesi'pu. E'tane to' uye'sa' a'tai, to' piyapai itama'pu mɨrɨ awonsi'kɨ iye'wuruka'pu, apune pura enari'kena' pe tesi wenai, iputuruka tawon nan tonpa pe te'san pɨ'. 13 Turon kon Esuweru amu' e'sara'tɨ'pu waku pe iye'ku'to' eseru yau, mɨrɨ pɨ', waku pe to' e'ku'to' winɨ Panapas rɨ nɨrɨ utano'ma'pu.

14 I'nairon itekare poro pura to' esi ensa' uya a'tai, tu'kan kon koro'tau Pi'ta pi' ta'pu uya, "Esuweru pon pe iwesi, e'tane ri Esuweru pon pen kasa iuko'mamu, Esuweru pon kasa pura. H'ri kasa ken si Esuweru amu' pen a'kwaruka auya Esuweru amu' eseru yau to' utito' pe?

15 "Uri'nokon kamoro tentu'pu kon wini Esuweru amu', 'Esuweru amu' pen tumakooikena' nan' pen. 16 E'tane uri'nokon uya i'tu Papa uya kamo Sises Kurai apurito' esanon niken anumu. Miri kasa iyesi wenai, uri'nokon uya niri Kurai Sises apurito' esi apurito' poro waku pe ekonekan nito' pe,

main awiri e'ni wini pen, apune pura main awiri te'se inu' ri ekoneka pura iyesi waku pe.

¹⁷"Kurai vau waku pe ekonekan nito' warinpa koro'tau iyesi yau, tumakooi ke si usi'tun nito' va' enan, makoi ri turawasoma Kurai uva, ta iya pe' e'kwa pe iyesi mi? Kane ku! 18 Unma'tanuku'pu ami uya pe kanan iyesi a'tai, main i'kwi'nin pe esi tukai' usenpoika. ¹⁹ Main poro, eri'sa' main pona, uko'manto' pe Papa iwano' pe. ²⁰Uri e'pokapi'sa' kurusu' pona Kurai a'kiri, miri awonsi'ki uko'mamu pura iyesi, e'tane Kurai uko'mamu uyau. Uko'manto' uko'manyai'ne' ipun yau, Papa Mumu apurito' uya yau uko'mamu, ui'nunkanin nu'pu miri awonsi'ki tumiri pe iye'tusa' ru'pu uiwano' pe. ²¹ Waku nonkasa' Papa uya nonka uya pen, Main poro ipoken e'nito' eporo pe ivesi vau, Kurai uma'ta'pu pe iyesi notun pe ri!"g

Apurito' Miri Pe Pura Main, Mosi' Winon Awiri E'nito'

3 ¹ fmɨrɨ'nokon pu'pɨnon Kare'siya pon kon! fnɨl uya ayawopasa' kon? fyenu kon yau kuru Sises usene'pɨ kɨpo'po kurusu' pona ipokapɨ'sa' pe. ² Tikin nan ɨni'tupai e'ai' ɨwinɨ'nokon: Main, Mosi' winon pe' awɨrɨ iwesi kon pɨ' Papa A'kwarɨ eporo'pɨ auya'nokon, ɨneta'pɨ kon katɨ apurɨ

g 2:21 Turon kon enpoikanin nan uya main nu'pu i'ma'ka v.14 airi.

auya'nokon pɨ'? ³Pu'pura kuru ri pe' iwesi kon? Papa A'kwaru a'kiri iye'sara'ti kon tupo, seri pe i'se iwe'to' kon pe' eporo i'se iwesi kon ka'pon nukupunu wini? ⁴I'rito' pe pura ri pe' iyekota'masa' kon? I'ri ku'nin pe ri iyesi'pu miri. ⁵Main, Mosi' winon pe' awiri iwesi kon pi' Papa uya Ta'kwaru ke irepa'pu kon, miri awonsi'ki eke tuturawasooi pe' kupu'pu iya i'koro'tau'nokon, miri pe pura ineta'pu kon kati apuri auya'nokon pi'?

6 Epura'an i'tuti': "Papa apuri'pu iya, miripan i'tu'pu iya waku ipokena' e' pe kuru." 7 Ito'ka'nu'ti', kamoro apurinin nan esi Epura'an munki amu' pe tukai'. 8 Itekare e'menukasa' uya pena ri ensa' esi'pu, Papa uya Esuweru amu' pen konekato' oton apurito' to' uya wini, miri uya iye'kupu rawiri ri itekare ekama'pu Epura'an pi': "Tanporon kon tupataron kon puremato' uya oton iporo," tukai'. 9 Miripan kamoro apurito' esanon puremasa' Epura'an, apurito' esa' pokon pe.

10 Tanporo kamoro Main pi' tuuta'sii' te'san esi pa'nu'nisa' o'no, apune pura iye'menukasa': "Ipa'nu'sa' kon pe kamoro esi tanporo Main apon pi' iye'menukasa' kupu pi' te'san pen," tukai'. 11 Ene ri, inu' ri koneka Main uya pura iyesi Papa

enu yau, apune pura, "Ipokena' pe te'sen uko'mamu apurito' wini,"k tasa' iya. 12 Main esi apurito' pokon pen; miri e'tane, "Kuri ri seri ton ku'nin uko'mamu ri miri wini."1 tasa'. 13 Kurai uya uye'masa' kon, main uya pa'nu'nisa' apai, ipa'nu'sa' pe uri'nokon pe tenai', apune pura iye'menukasa', "Ipa'nu'sa' kon kamoro yui pi' isinkasa' kon,"m tukai'. ¹⁴Uye'masa' iya 'nokon, Epura'an puremasa' ru'pu utito' pe Esuweru amu' pen pona Kurai Sises poro, miripan apurito' wini Ita'kwaru usauro'nisa' ru'pu ipi' epoto' pe.

Main Mɨrɨ Awonsi'kɨ Usauro'nɨsa' Ru'pu

15 Utonpa ton, apune wui kaisa ri uko'man nito' eseru pi' sekamai'ya. Inu' uya ri ka'pon amu' ekonekasa' ru'pu pena iteseru ye' awiri isara'tisa' mo'ka miri pe pura itonpa'ti pura iyesi miri. Miri na'ne' kasa seri esi miri. 16 Usauro'nisa' ru'pu ton usekama'pu Epura'an pana ya' mɨrɨ awonsi'kɨ imu ena'. Itekare iye'menukasa' uya, "imunki amu'," tasa' pura iyesi, tu'kan kon ta e'kwa pe, e'tane, "imure," tasa' iya, tikin nan pɨ'; kurɨ rɨ si esi Kurai. 17Se kasa ta uya e'kwa pe iyesi: Main, 430 kaisa ri wuipiya tupo isekamasa' ru'pu uya Papa ekoneka'pu ka'pon amu' pokon

^h **3:6** Iseneses 15:6 ⁱ **3:8** Iseneses 12:3; 18:18; 22:18 ^j **3:10** Isu'taronomi 27:26 (LXX)

^k **3:11** Apa'ka' 2:4 ¹ **3:12** Ripaiti'kas 18:5 ^m **3:13** Isu'taronomi 21:23

ⁿ **3:16** Iseneses 12:7; 13:15; 24:7

pe iye'sara'tisa' ru'pu kuka pura iyesi, ikupu tukai' usauro'ni'pu eno'manin pe. ¹⁸ Apune pura Papa uya repan nito' esi yau main awiri e'nisa' wenai, isauro'sa' ru'pu wenai iyesi pen ni miri, e'tane Papa uya, waku nonkasa' tuya yau, Epura'an repa'pu iya ike tuusauro'sa' poro.

19H'ri ken si ku'nin pe main esi miri? Iponantisa' miri makoi esi pi', ekamasa' ru'pu Epura'an pa ru'pu uyepu pona ri. Papa uya main turu'pu inseru amu' poro Mosi', ka'sanawon wanni ena' ka'pon amu' enakan pe. 20 Tikin nan niken Papa,° miripan main uye'sa' pura iyesi iwinipai kuru.

21 Main ken pe' si esi Papa usauro'sa' ewa'nomanin pe? Kane! Main e'tusa' pe iyesi yau uko'man nito' ne'nin pe, ipokena' pe e'nito' ne'seporoi'no main wini. 22 E'tane iye'menukasa' itekare uya ekama tanporo oru esi makoi na'si'pu pe, miri si usauro'nisa' ru'pu ipi', iye'tusa' ru'pu pe te'sen apurito' poro Sises Kurai yau, e'tuto' pe kamoro apurinin nan ena'.

²³ Seri apurito' uyepu rawiri, Main uya a'sin nisa' esi'pu, a'kon nisa' iya esi'pu, apurito' usenpoika pu'ku pona ri. ²⁴ Miri yau Main e'tusa' esi'pu esa' wanni pe uyanin kon pe Kurai piya',^p ekonekan nito' pe apurito' wini. ²⁵ Apurito' si uye'sa' pi', main o'no pura e'ni'nokon seri.

Papa Munki Amu'

26 Tanporo Papa munki amu' pe iwesi kon Kurai Sises apurito' auya'nokon poro, ²⁷apune pura tanporo imiri'nokon ipokon pe iyenasa' kon iyepa'taisima kon yau Kurai ya' epontisa' miri Kurai ke. ²⁸ Miri yau Esuweru pura ri iyesi, Esuweru pen pura ri, poitoru pura ri, a'sisa' pen pura ri, warawo' pura ri miri awonsi'ki uri'san pura iyesi, apune pura tikin ni iwesi kon Kurai Sises yau. ²⁹ Kurai iwano' pe iwesi kon yau, Epura'an payan ton pe iwesi kon miri, miri yau usauro'nisa' ru'pu epoton kon pe.

✓ ¹Se ta uya, inonkasa¹ ru¹pu anunnin esi pi' mure pe ri mari, poitoru kasa pura tupona ri ivesi pen nɨ, tanporon nɨ tiwano' esa' pe ri te'tane. ²Terasu ton miri awonsi'ki tesan non ni enau iyesi ikuipunu nukuu'pu iweyu e'seporo pona ri. ³Miri kasa ri mari, mure amu' pe e'ni a'tai, apiyo' pe e'ni'pu oru eseru o'noro. 4E'tane si iweyu kuru e'seposa' a'tai, Papa uya Tumu ennoko'pu, uri'san yai iyentu'pu, main o'no iyentu'pu, 5 kamoro main o'no te'san e'manin pe, imunki amu' pe kuru e'nito' epoto' pe. ⁶ Apune pura imunki pe iwesi kon pi', Papa uya Tumu A'kwaru ennoko'pu kon ya', Ita'kwaru uvewan tuuki'pi'nunsen, "Apa, Papai,"

 $^{}_{^{\circ}} 3{:}20$ Tikin nan nɨken Papa; mɨrɨ pe pura, Papa esi tikin sarɨ esii'ma iku'nin

р **3:24** uyanin kon pe Kurai piya'; miri pe pura, Kurai uyepu pu'ku pona ri. ч **4:6** Ара miri pe pura, Papai Arami' maimu yau.

^{3:17} E'sotas 12:40 3:18 Ron 4:14 3:29 Ron 4:13

tukai'. 7Mɨrɨ wenai poitoru pe ɨwesi kon pen, e'tane imu pe; imu pe si ɨwesi kon pɨ', Papa uya ɨkonekasa' kon tunnonka'pu anunnin pe.

Paaru Usewankama Kare'siya Pon Kon Pi'

⁸Pena rɨ, Papa i'tu auya'nokon pura iyesi a'tai, apiyo' pe iwesi'pu kon kamo ti'naino kon papa amu' pen iwano' pe. 9E'tane nin si seri si Papa i'tu auya'nokon—miri pe pura ru'ku, Papa uya ii'tu kon nai pe ken si iyenna'po kon mi ton i'si'munon, iri ton eseru va'? To' uya rɨ pe' aya'sikapu kon kanan i'se iwesi kon? ¹⁰Eke ton pe te'sen ton wui amu', miri awonsi'ki kapui amu', miri awonsi'ki pata wevu ton miri awonsi'ki wuipiya ton kupu auva'nokon! 11 Uyewankamayatui', ipi'nokon ni sa'ne waku ri ku'to' uya i'ma'kasa' uya pi'.

¹² Ivekama'po uva 'nokon kuru, utonpa ton, uri kasa enati', akasa'nokon enasa' pɨ'. ɨri pe uku'sa' auya'nokon pura ri man. 13 Mi'tuyatui'ne' kasa ri, apune pura takuru'ke esi pɨ' ɨmɨrɨ'nokon pɨ' kuru wapiya waku itekare ekama'pu uya. 14 Takuru'ke ri e'to' e'tane ii'tupi'to' kon pe, iri pe ri ukuu'pu auya'nokon pen miri pe pura upi' ri iunuirata'pu kon pen ni. E'tane ru'ku, uyereutanuku'pu auya'nokon Papa inseruui pe esi kasa rɨ, Kɨrai Sises pe esi kasa ri. ¹⁵ I'ri pe tanporo ri pori' pe iwe'to' kon enasa' nai? Miri ri ekama uya, miri ku'sa' auya'nokon pe iyesi

yau, iyenu kon ni mumo'katui'no uyena' ituru kon pa. ¹⁶ Iyeyaton kon pe pe' enasa' seri i'nairon tekamai' ipi'nokon?

¹⁷Kamoro esi imo'kapai'nokon kuru rɨ tuwinɨkui'no kon, e'tane wakuto' pe pura ri. Ina piyapai ri nin ene amu' pe iku'pai'nokon to' esi, iwesi kon pa to' winikui'no kon pe kuru. 18 Waku pe ri iyesi miri kuru inku'pai iwesi kon a'tai, waku iwano' pe iyesi pi', miri awonsi'ki miri kasa te'sen pe tiwiri rɨ, ɨpiyau'nokon nɨken esi a'tai pen. 19 Umunki amu' ru'kwi, itiwano' pe e'tinkaka'sa' kanan na'ne' nan. Kurai e'kapu ayau'nokon pu'ku pona, ²⁰ipiyau'nokon kuru e'pai e'ai' seri pe umaimu ensima pe, apune pura ipi'nokon usewankama pi'!

Ekaru Miri Awonsi'ki Sera

21 Apune upana'titi', imiri'nokon main o'no e'paino kon, i'tu auya'nokon pura pe' nai main uya ri tasa'? ²² Apune pura iye'menukasa' esi, Epura'an esi'pu asa'ron kon imu, tikin nan esi'pu poitoru pe te'sen uri'san winipaino, miri awonsi'ki turon ni inu' apiyo' pen ni uri'san winipaino. ²³ Imu poitoru pe te'sen uri'san winipaino esi'pu entun eseru yau ri iyentusa' pe; e'tane imu apiyo' pen uri'san wini iyentusa' esi'pu iye'kupu tukai' usauro'nisa' otori'pi pe.

²⁴Seri ton amu' anumu pe iyesi i'tuto' ipi' pe, apune pura pusamoro uri'sami'si amu' esi asa'ron ekonekan nisa' ru'pu pe. Tikin nan ekonekan nisa' ru'pu esi Sainai Wupu winon, apiyo' ton pe tuumu'tasen: Puse ri puse ri Ekaru. ²⁵ Ekaru si esi Sainai Wupu, Arepiya pon pe ri miri awonsi'ki seri pe na'ne' eke pata Surusiran kaisa ri iyesi, apune pura tumunki amu' pokon pe apiyo' pe iyesi pi'.^r ²⁶ E'tane Surusiran ka'tau na'ne' esi inu' apiyo' pe pura ri, kuri ri si kuri ri usan kon. ²⁷ Apune pura iye'menukasa':

"Epori'maki tuumu'tasen ye'
pen uri'san,
mure amu' entunu'nin pen;
eke pe iki'pi'nunki,
imiri entun nito' pe
e'tinkan nisa' i'tunin pen;
apune pura tu'ke imunki
inonkasa' uri'san esi pi'
tutaan'pu kenan entai,"s

²⁸ łmɨrɨ'nokon si, utonpa ton, esi Aisi' kasa, usauro'nɨsa' ru'pu iye'kupu tukai' munkɨ pe. ²⁹ Mɨrɨ a'tai, imu, entun eseru yau rɨ iyentusa' ru'pu uya Iya'kwaru winɨ iyentusa' kota'ma'pu. Mɨrɨ kasa rɨ si iyesi serɨ pe. ³⁰ E'tane ɨ'rɨ ken nɨkayan imenukasa' itekare? "Uri'san poitoru pe te'sen mɨrɨ awonsi'kɨ imure inonkakɨ, apune pura poitoru pe te'sen mure uya inu' enawon pen mure pokon pe inonkasa' ru'pu anumu pen mɨrɨ," tawon. ³¹ Mɨrɨ pe iyesi pɨ', utonpa

ton, uri'nokon esi poitoru uri'san munki pe pura, e'tane inu' enawon pen munki pe e'ni'nokon.

Apiyo' Pe Pura E'nito' Kurai Yau

5 Apiyo' pe pura e'nito' pe Kurai uya mo'kan nisa' seri. Miri pi', pana' pe e'soto'kati', ke'wari'sa'tika'tuu kanan apiyo' pe e'nito' ya' te'mukanse.

²Umaimu a'si'ti'. Uri, Paaru uya apana'ti kon, iyun kon pi'pi puturuka auya'nokon pe iyesi vau, Kurai esi miri inu' pe pura ri ipona'nokon. ³Ekamakapu uya kanan, tanporon kon ka'pon amu' tuvun kon pi'pɨ puturukanin nan pi', to' turawasooi pe kuru iyesi tanporon main awiri to' e'to' pe iyesi. 4łmɨrɨ'nokon ekonekapaino kon main wini enasa' miri ene pe Kurai piyapai; auta'mo'kasa' kon waku nonkasa' ipona'nokon piyapai. ⁵E'tane apurito' wini ina enuriku kuru seri Iya'kwaru poro ipokena' pe e'nito' epoto' pi' te'ku'to' kon pi'. 6 Apune pura Kurai Sises yau iputuruka miri pe pura iputuruka pura ri e'ni esi miri notun pe ri. Tikin nan niken ti'tusen esi apurito', tiwano' pe tuusenpoikasen usi'nunkan nito' poro.

⁷Waku kuru ri eka'tun nito' yau iyeka'tumu kon esi'pu. Inu' uya ken iyereutanuku'pu kon miri i'nairon apurito' auya'nokon piyapai? ⁸Miri

r 4:25 iyesi ta pi' na'ne' esi Ekaru pi' miri pe pura eke pata Surusiran pi' ri.

^s **4:27** Aisaya 54:1 ^t **4:30** Iseneses 21:10

^{4:29} Iseneses 21:9

waraino iku'to' pe pori'manin uyepu pura ri iyesi miri kuri iki'manin kon nu'pu wini. 9"Aiko ru'kwi ri purowa a'sarutanu'nin e'turawasoma miri tanporon iki'masa' yau." 10 Uyenu yau ri e'ai', Itepuru yau, turon ni pe ene auya'nokon pen nɨ tukai'. Kuri iyeno'ma kon pi' na'ne' a'pai kon utaka'mato' ya' uya ri itepe'pu pe e'ma mɨrɨ, ɨnʉ' pe rɨ ken nai. ¹¹Utonpa ton, iputuruka pɨ' rɨ mari usauroku yau, i'ri pe ken iyesi pɨ' isi pe ri to' uya ukupu ri mari? Miri pe iyesi pi' si, kurusu' uya ikinuntanu'nito' useno'ma'pu. ¹²Kamoro si usauro'nɨ pɨ' te'san asakoropanin kon esi i'se e'ai' miyari ri tu'ma'kai' aku'pitu pi'!

13 Imiri'nokon, utonpa ton ki'masa' a'sisa' pe iwesi kon pa pen, e'tane a'sisa' pe pura iwe'to' kon iku'ti' nin iri eseru" kupu pi'; e'tane ru'ku, isiyapiyo' pe e'ti' iusi'nunkato' kon yau. 14 Tanporo main amurasa' miri tikin nan ni main ya': "Itonpa i'nunkaki imiri pe misi'nunkayai'ne' kasa ri," tukai'. 15 Usi'kapi' ni pi' miri awonsi'ki utan ni pi' iwesi kon yau, isiwano' pe ri auma'ta kon miri.

Uko'man Nito' Ita'kwaru Wini

¹⁶ Mɨrɨ pɨ' si ta uya, ɨko'mantɨ' Ita'kwaru winɨ, mɨrɨ a'tai i'naino ɨri eseru pori'ma auya'nokon pura iyesi mɨrɨ. ¹⁷ Apune pura i'naino esi Ita'kwaru kaisaron pe pura rɨ, mɨrɨ awonsi'kɨ Ita'kwaru esi

i'naino kaisaron pe pura ri niri. Tuusewa'nomasan pe ri to' esi; i'se iwe'to' kon kupu auya'nokon poken pura ri. ¹⁸ E'tane Ita'kwaru esi pe iyesi yau ayanin kon pe, main o'no iwesi kon pen miri.

19 I'naino makoi turawasooi esi tense ri: ekuman nito', iri eseru kupu pi' e'nito', miri awonsi'ki unikirun nito', ²⁰papa tato' pe ipi' ika'sa' pi' ipureman nito', miri awonsi'ki enwoke' pe e'nito'; isewaruma'ke' pe e'nito', isipi' e'nito', ikintan nito', ipan pe ri usakorotan nito', amure' pe e'nito', iseseru yau pura e'nito', eseru wanni pikiri usewa'noman nito', ²¹mɨrɨ awonsi'kɨ ikinike' pe e'nɨto'; e'taripan nito', te'kamai' ri e'taripan ekuman nito' pe, miri ton warai'nan. Apanamakapu uya 'nokon seri, wapiya siku'taine' kasa, kamoro seri kasa tuuko'mansan uya Papa e'to' esa' wanni pe anunto' oton pen ni.

22 E'tane Ita'kwaru eperu ton esi usi'nunkan nito', pori' pe e'nito', tuusewankamai' pura e'nito', tuuseta'kai' pura e'nito', mannu' pe e'nito', waku pe e'nito', main nu'pu awiri e'nito', ²³ isi pe pura e'nito', miri awonsi'ki iwano' wanni pe tuuse'se'tii' e'nito'. Seri ton namai'no main pura ri iyesi miri. ²⁴ Kamoro Kurai Sises iwano' pe te'san uya kurusu' pona ti'naino kon iri eseru, iri pe e'pai te'to' kon miri awonsi'ki ekumapai te'to'

⁴5:13 *iri eseru*; mɨrɨ pe pʉra, *pun*; v. 16-17, 19, 24 nɨrɨ. ⁵5:14 Ripaiti'kas 19:18 5:9 1 Koren 5:6 5:17 Ron 7:15-23

kon pokapitu'pu kurusu' pona. ²⁵ Ita'kwaru wini uko'man ni'nokon pi', Ita'kwaru pikiri e'nipai'nokon. ²⁶ Mi pe te'ku'sen pe enanpai'nokon pura, tonpa tusakoropai' pura, tikintai' pura e'nipai'nokon.

Waku Kupu Tanporon Kon Pi'

¹ Utonpa ton, inu' ri O e'makoimasa' a'tai, imiri'nokon, ta'kwaru ke na'ne' nan nuna'poi i'si'mun vai. E'tane isenki, a'tai pura ii'tupi'to' ri mari esi. ²Itonpa kon wari'saru ati'; miri a'tai, Kurai maimu a'ku'ti auya'nokon miri. ³Inu' ri usenuminka pe ivesi vau inu' pe tesi tukai', inu' pe pura ri esii'ma, tiwano' pe ri isenku'ti miri. ⁴Tiwi ka'pon teseru i'tui. Miri tupo, mi pe te'ku'to' pe, turon ni pokon pe tuusi'tui' pura, ⁵apune pura tukaisari'nokon tuwari'saru kon ari to' uya miri.

⁶Inu' ri tenupato' anunnin main yau esi a'tai, tiwi tanporo waku ton pe te'sen ekamui tenupanin ena'.

7Kisenku'tituu: Papa esi inu' nusapemanu pen ni. Ka'pon uya tunpimi'pu ri anumu miri. ⁸Kuri ri ti'naino ku'nin tupori'manin pe esi a'tai, miri i'naino uya ima'tanuku; kuri ri waku Iya'kwaru pori'manin pe ipinnin esi a'tai, Iya'kwaru winipai inkero' uko'man nito' eporo iya. ⁹Useta'kanpai'nokon pura man waku eseru ku'tane, apune pura itepe'pu anunto' oton kon iweyu a'tai, useta'kan nisa' pura iyesi yau. ¹⁰Miri pe iyesi

pi', uweyu kon esi koro'tau, waku eseru ku'pai'nokon tanporon kon ka'pon amu' pi', kamoro kuru Papa Maimu apurinin nan pe te'san pi'.

Iputuruka Pen E'tane Emenna' Pe E'ka'ni

¹¹Eke ton imenu enti' ivena'nokon imenuka uya koro'tau uyemiyatu ke! ¹² Kamoro atapuripaino kon kipo'pon pi' ri aya'kwaruka i'se na'ne' nan iyun kon pi'pi puturukapitu pi'. Tukota'ma kon namai' riken to' uya ikupu Kurai kurusukuui wenai. 13 Kamoro nin iputurukapi'sa' na'ne' nan esi main awiri pura ri. Tuutapurito' kon pe iputurukapitu i'se 'nokon to' esi. ¹⁴ Atapuripai pura e'ai' e'tane uyepuru kon Sises Kurai kurusukuui pi' riken utapuri, iporo upona oru e'pokapitu'pu na'ne', miri awonsi'ki uri ri e'pokapitu'pu na'ne' ipona. 15 Iputurukato' miri pe pura iputurukato' pen esi i'ri pe pura ri; emenna' pe nin e'ka'nito' usi'tu mɨrɨ. 16 Tɨusewankamai' pura e'nito' miri awonsi'ki isentu'ke' pe e'nito' esi tanporo seri iporo e'nito' iyawiri te'san pona kan pe, kamo ri niri Papa iwano' ton nɨrɨ Esuweru amu' pona.

17 Iu'matu pe, inu' uya ri uyanpokuma i'se pura e'ai', apune pura Sises wenai ukota'ma'pu i ru'pu man upi'.

¹⁸ Sises Kʉrai, uyepuru kon uya wakʉ nonkasa' nesii aya'kwarʉ kon piyau, utonpa ton. Amen.